

På sitt debutalbum *Simple things* har Steinar Aadnekvam hämtat inspiration från många olika musikkulturer. Här berättar han för Studios Olle Niklasson om hur han arbetar som låtskrivare.

Jazz

FRÅN VÄRLDENS ALLA HÖRN

Gitarlärare är rubriken på annonsen, som fortsätter: "Jag går fn. på Kgl. Musikhögskolan i Stockholm på Musiker/Elgitarr. Själv är jag i första hand jazzgitarrist, och har stora teoretiska kunskaper som du kan dra nytta av. Vi jobbar med skalor och ackord, gehörs spel, notläsning, teknik, taktarter, patterns, improvisation, melodik, harmonisering och reharmonisering etc. Allt från nybörjare till väldigt avancerade är varmt välkomna."

Det är fem år sedan Steinar Aadnekvam annonserade på Passagen men trots att han numera står inför lanseringen av sitt debutalbum på tre kontinenter undervisar han fortfarande.

– Det tvingar en att sätta ord på sina tankar och kan hjälpa en att konkretisera resonemang även för egen del.

Från början är Steinar Aadnekvam rockgitarrist som via fritidsgårdsband och tidiga influenser som Led

Zeppelin och Aerosmith hittade jazzen i gymnasiet.

– Pat Methenys *Still life* och Miles Davis och Cannonball Adderleys inspelning av *Autumn leaves*. Det var där det hände. Jag minns att jag tänkte "Wow, det här har jag aldrig hört förut". Det lät vackert och hade spännande melodier.

Steinar började utforska jazzhistorien och fortsatte förbi fusiongitarrhjälparna och hittade äldre jazz som Dexter Gordon, Roland Kirk,

! Lyssna på Steinars musik (och andra aktuella låtar i tidningen) med hjälp av Spotify: [spotify:use/r/mats_s:playlist:2QrUtgfk19RmF2Dr8TGPF7](https://open.spotify.com/playlist/2QrUtgfk19RmF2Dr8TGPF7)

Charlie Parker, Bill Evans och, lite otippat för en gitarrist, Errol Garner.

– Kanske just för hans sätt att använda kromatik i hur han leder fraserna mellan ackorden. Lyssnar man på Watch would happen så är det en annan kromatik än den moderna.

Sina första egna låtar skrev Steinar i tioårsåldern när han följde med på föräldrarnas affärsresor ute i Europa och satt och hade det tråkigt på hotellrummet.

Fördomarna frodas

Det finns en inte helt ogrundad fördom om jazzlåtar och det är att de består av åtta takters tema i början som ursäkt för att få spela solo i åtta minuter. Det finns säkert lika mycket fördomar om rocklåtar. Frågan är om de båda lägren har något att lära av varandra?

– Jazzlåtsskrivare skulle behöva fundera på vad en sångbar melodi är. Det finns så många jazzlåtar som bara är ett tema på några ackord som är sköna att lira på och där de inövalda fraserna funkade bra. Där skulle man kunna kosta på sig att inte ge sig

så lätt. När det gäller rock och pop skulle man kunna försöka gå utanför formaten. Det känns som om mycket musik idag görs utifrån en plan att man ska tjäna pengar. Bob Dylan gjorde inte musik för att bli rik. Han blev rik just därför att han inte gjorde det.

På Steinar Aadnekvams debutalbum Simple things kan man följa några olika låtskrivarspår. Det mest traditionella är två standardlåtar, Blame it on my youth och Skylark, skrivna 1934 respektive 1942, och på samma grundharmonier: I, II och III.

Romerskt ett, två och tre kanske kräver en förklaring. Det är helt enkelt jazzens sätt att beskriva ackord. I är den diatoniska skalans första tonartsegna ackordstapling, i C-dur C-E-G-B, alltså ett Cmaj7. II blir då en stapling på andra tonen i skalan: D-F-A-C = Dm7, och III blir E-G-B-D = Em7. Mängder med låtar är skrivna på den grunden, en av de mest kända är kanske Paul McCartneys Here, there and everywhere, som börjar I, II, III och IV.

Skylark och Blame it on my youth börjar båda Ebmaj7, Fm7 och Gm7. Om man tänker sig att man börjar skriva en låt på den harmonigrunden är det aldrig några problem så långt, man kan till och med ta det fjärde ackordet, Abmaj7, men sedan måste det definitivt hända nånting annars blir det för enahanda. Vad gör man efter det tredje ackordet?

– Det naturliga är ju att gå tillbaka till Gm. När man har gått åt ett håll vill man gärna byta riktning. Så är det med alla låtar som bygger på den grunden. Även Skylark som går upp till IV går tillbaka igen. Annars, om man ska gå tillbaka till Gm kan man gå via Abdim och till D7 eller till Cm...

Och då har man samtidigt placerat sig i jazzvärlden. Huvudsaken när det gäller den typen av ackordföljder är dock att man bryter av riktningen för att få lite spänning.

Där standardlåtar som Skylark är regelbundna och följer mönster som är välbekanta är Troubled dogs, där Steinar spelar duett med sig själv, raka motsatsen. En svart pist med tätt satta käppar både i melodin, ackorden och periodkänslan i ackorden. Men också där finns behovet att bryta av, fast nu från temats "now you see it now you don't", mot en förenkling, och här löper solot över bara två

ackord: F#m och Fmaj7b5.

– Rent harmoniskt har man gått igenom så mycket så för solisten är det som en förlösning. Och även om det är snabba fraser så är det inget märkvärdigt utan bygger bara runt ackorden. Den kontrasten behövs. Sätter man för många ackord till ett solo så begränsar man ju möjligheten till egna melodier. Det blir som krokben. Kul sport men...

Gestaltar humörsvägningar

I Little indian, med ett tema som låter så sångbart och självklart att man nästan är säker på att låten redan var skriven eller i alla fall borde ha varit det, varierar Steinar Aadnekvam på ett annat sätt. Förstatematet går över ackorden Cm, Am och Gm men när det temat kommer tillbaka efter en rundtur i ett mer abstrakt och mindre melodiskt landskap är temat i dur istället: C, Am och G.

– Bakom Little indian finns en historia om en tjej som jag försökte berätta med ackorden. Det är ett porträtt av hennes humörsvägningar och då är även solodelen en del av det. Den börjar lite sentimentalt och går över i det franska och sedan till ett snabbare tempo och när den kommer tillbaka till melodin är det blå himmel och dur och sedan slutar den i ett mollmaj.

Låten och temat kom ur det första Cm-ackordet och sedan fortsatte det av bara farten.

– Jag behövde bara fundera ut åt vilket håll jag skulle gå – uppåt till Dbmaj eller nedåt till Amoll, Abmaj eller Gsus men det fick melodin styra.

Steinar börjar oftast i en melodi. Att börja i ackorden är som en sju-rummare utan möbler, menar han. En jäkla massa yta som kan fyllas med precis vad som helst.

– En melodi måste vara så stark att den kan klara sig själv. Den ska inte behöva några ackord och då kan man välja att följa eller gå emot melodin med ackorden.

En melodi som är Little indians raka motsats är albumets förstalåt, Song from the treetops. Och låt er inte luras av titeln, melodin kan inte sjungas, och är ett bra exempel på ett fusionbygge: sextondelstema över ackorden E och F och sedan solospel över samma grund. Mönstret med två ackord på halvtonsavstånd finns ibland annat Miles Davis So what

LÅTSKRIVARINTERVJUN STEINAR AADNEKVAM

Text: Olle Niklasson

och John Coltranes Impressions. Här är formen samma som i Impressions under solona, åtta takter E, fyra takter F och fyra takter E igen och sedan rullar den formen runt.

Steinar protesterar och säger att det visst går att sjunga temat om man bara drar ned tempot, och det förtjänar också att påpekas att jazz är en musikform där solona är en väldigt viktig del av kompositionen och i bästa fall en delsträcka i resan mellan låtens ändhållplatser.

– Solot är ju det finaste vi har som människor. Det är det som kommer från det innersta djupet. Det som är närmast ens personlighet.

Tonaliteten i Song from the tree-tops är mixolydisk, vilket är samma sak som en durskala med liten sjua istället för stor. Här har Steinar hämtat inspiration från brasiliansk musik och just Brasilien och Steinar Aadnekvam har en speciell relation.

Drog till Brasilien

Steinar åkte till Brasilien första gången när han var 20. Det handlade om kärlek förstås. Han sålde allt han ägde för att få pengar till biljetten – där försvann vinylsamlingen – han stannade i ett halvår och lärde sig språket och en del av musikulturen uppe i norra Brasilien.

– Där finns en musikstil som heter baião, och som har inspirerat mig mycket, och har hela det mixolydiska tonspråket.

Simple things har två renodlat brasilianska låtar, Bossa nova #1, som han själv skrivit, och Fotografia av Antonio Carlos Jobim.

– Bossa nova har en melodi som snurrar runt, som klassisk musik ungefär, och där är kanske skillnaden mellan sångsmediet i en låt som är kul att sola över och en låt man sjunger för sina barn. Fotografia är så otroligt enkel men den bärs fram av icke förvanskade ackord. Bara just de som behövs, varken mer eller mindre.

En låt som är släkt med bossorna i känsla är Tweedle-Twee. Sångbar, regelbunden och så lättlyssnad att den är på väg in i loungejazzen. Länge var den ett oskrivet ackord som till slut fick sin vilja igenom.

– Den kommer från ett flamenco-försök där utgångspunkten är ett lite speciellt ackord, Fm7, fast man tar bort barréet, som kommer från en tid när jag var inne på John (McLaughlin) och Paco (de Lucia). Jag hade ackordet jättelänge och provade

att gå till olika ställen men melodin kommer från att man stavat ut ackordet. Jag märkte när jag skrev den att jag frågade mig om jag verkligen kunde göra så här – det finns ju en jazzpolis... – men melodin ville verkligen så jag gav med mig. Man ska ju inte ljuga för sig själv.

Tweedle-Twee är en låt Pat Metheny kunde ha skrivit.

– Pat Metheny har en kvalitet i sina melodier som är lite Lilla rödflugan. Man upplever en sorts barnslighet. Mina melodier kretsar ofta kring en slags diatoni. De går ofta i en tonart och spelar man melodin får man en väldigt tydlig tonartskänsla. Om du tar Simple things så är det en sorts E-durmelodi som egentligen är väldigt barnslig: do-da-do-da-do-da-doo och så vidare. Som plingplonggrejen som hänger över barnsängar.

Skillnaden är att plingplonggrejen inte lägger ackorden Cadd9 och C#add9b7 under den där E-durmelodin i takt ett och slutar heller inte versen i ett enda långt kromatiskt vandrande: C#m7, Dmaj9, C#m7, Cmaj7, Bmaj7, Cmaj7, Bmaj7.

Jag tycker det känns konstruerat men Steinar hävdar åter att det var melodin som ville ha det på det viset, och när han spelar Simple things bara på gitarren, utan Claes Janssons röst, känns det direkt som att låten hänger ihop på ett helt annat sätt. Min upplevelse var rotad i klangen och hade inget med melodin att göra. För Steinars del var övremedelåldersrösten nödvändig eftersom temat för Simple things tar sin utgångspunkt i hans pappas bortgång.

– Det poetiska elementet är väl att det är en barnvisa men berättad ur perspektivet vid livets slut. Vad lämnar jag som människa efter mig?

På väg till Brasilien igen

Det finns flera kulturella ingångar i Steinar Aadnekvams Simple things. Det afroamerikanska har han med sig både från rock och jazz, men ensemblespelet och känslan i hur bandet hanterar musiken är europeisk, och så finns det ett starkt brasilianskt element i mixen.

– Skivan är gjord av ett gäng grabbar från kalla Norden som är upp-vuxna med Vem kan segla och det tycker jag hörs jättetydligt även om alla har olika impulser med sig in. Det brasilianska är väl Copacabana med snö på toppen...

Steinar menar att vi på den här si-

Steinars debutalbum spelades in av Lennart Ström i OAL studio i Sollentuna utanför Stockholm.

Sina första egna låtar skrev Steinar redan i tioårsåldern.

Simple things

Steinar Aadnekvam

■ **Musiker:** Steinar Aadnekvam, gitarr, Jonatan Guzman, piano, Petter Eldh, bas och Anders Olsson, trummor. Dessutom medverkade Claes Jansson, sång på Simple things, och Lena Swanberg, sång på Bossa nova #1.

■ **Inspelning:** Lennart Ström i OAL studio

■ **Skivbolag:** Music Makes You Happy

dan Atlanten har en mycket begränsad uppfattning om vad afroamerikansk musik är. Man skulle behöva resa igenom hela Amerika, från södra Argentina, genom Karibien och upp i Texas och vidare och ta in alla impulser för att förstå vad det handlar om. När han ska sammanfatta Simple things blir utgångspunkten studio och hur musik spelas in. Steinar har erfarenhet av både det svenska och det brasilianska.

– I Sverige är vi lite petiga. En inspelning i Brasilien är en sorts fest. Man ska ju inte kröka på jobbet men musiken hör faktiskt festen till. I Sverige kommer man halvtio, riggar, tar en kopp kaffe och kollar sin iPhone innan man går in och kör första passet. I Brasilien kanske man kommer halv två och börjar med att korka upp en öl... och så får man inte mer gjort den dagen. Men på nåt vis får man ihop en skiva i alla fall.

Men den plattan, med Steinar Aadnekvam tillsammans med ett brasilianskt band, får man vänta till i augusti nästa år på att få höra. ■